

یادداشتی از بیروز حناچی

متروپل

نتیجه شهرسازی رانتی!

مخلص کلام «عبور از قانون، ایجاد رانت می‌کند و رانت به بحران ختم می‌شود» و البته درد وقتی بیشتر می‌شود که برخی افراد از قانون لازم‌الاجرا مستثنا هستند. این اتفاق ممکن است برای کسانی که سرمایه و ارتباطات بیشتری دارند، به‌راحتی رخ دهد؛ نمونه‌اش متروپل آبادان همین صفحه

یکشنبه ۸ خرداد ۱۴۰۱ • ۲۷ شوال ۱۴۴۳ • ۲۹ می ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۹۰ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: ادعای رهاسازی ۵ هزار نوزاد در ۱۰ روز رد شد، ماجرای تیراندازی در تهران، لغو یک رسییتال و حقوق مغفول هنرمند و یادداشت‌هایی از محمدتقی آزادارمکی، احسان هوشمند، ناصر ذاکری، احمد افروز، مهدی زارع

«شرق» بررسی کرد؛ چه عواملی دست به دست هم می‌دهند که شهر برای شهروندان نایمن شود؟

موریانه‌های متروپل

پس از اعلام آمار برج‌های خطرناک تهران، حالا نوبت به اصفهان و قم رسیده است که با ساختمان‌های پر خطر می‌توانند میزبان حادثه متروپل دیگری شوند

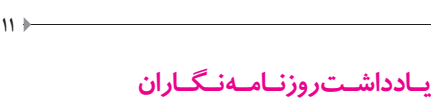
گزارش تیر یک را در صفحه‌های ۱۰و۸ بخوانید

روایت احمد غلامی از مکان‌ها و آدم‌ها

این روایت: **داریوش مهرجویی، غلامحسین ساعدی**

از بیل تا دلگشا

یادداشت‌روزنامه‌نگاران

تحریم مردم

محمدمهاجری

تحریم، به‌عنوان اقدامی تنبیهی، معمولاً آسیب‌بش به مردم می‌رسد. چه تحریم نفتی، چه تحریم غذایی، چه تحریم دارویی، چه تحریم هوایی و… مردمان سرزمین‌مان را از حقوق انسانی محروم می‌کند. تحریم‌ها علاوه بر آنکه به سلامت جسم شهروندان ضرر می‌زند یا سلامتی‌شان را تهدید می‌کند یا سفره‌شان را کوچک می‌سازد، روان آنها را نیز آزار می‌دهد. برآورد این لطمه‌های روحی شاید در کوتاه‌مدت قابل محاسبه نباشد، اما در میان‌مدت آثار ناگواری دارد که اکنون بخش‌هایی از آن در جامعه ما قابل مشاهده است.

از سوی دیگر هرچند ممکن است برخی قدرت‌ها ادعا کنند به دلایل سیاسی و به بهانه‌های نظامی و دیپلماتیک، تحریم‌ها را سامان داده‌اند، اما بی‌تیرید دودش بیش و بیش از هرکس به چشم مردم می‌رود.

گزارش اخیر خانم آنا دوهان صراحتا بر این نکته تأکید داشت که: «تحریم‌ها وضعیت مردم ایران را بدتر کرده و منجر به تورم و فقر فزاینده و کاهش منابع برای رسیدگی به نیازهای اولیه افراد کم‌درآمد و اقشار آسیب‌پذیر شده است.»

در چنین شرایطی همگان باید تلاش کنند با قطع‌کردن دست کاسبان، تحریم‌ها را رفع کنند. این تلاش‌ها (همان‌گونه که در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به سرپرستی دکتر طریف انجام شد و در سال ۱۴۰۰ از سوی دکتر عراقچی ادامه یافت) به کورسوی امیدی تبدیل شد که تا حدی پریشانی جامعه را کم کرد و نور امید را بر دل‌ها تاباند. اینکه چه کسانی و با چه انگیزه‌هایی چوب لای چرخ آنها گذاشتند و اوضاع امروز چگونه است، موضوع فعلی بحث نیست؛ بلکه نکته دیگری مدنظر است که به آن اشاره می‌کنم.

به‌تازگی که خبر انجام یک بازی دوستانه بین ایران و کانادا منتشر شد و می‌رفت تا خرده‌شناطی بین علاقه‌مندان فوتبال به وجود آورد، پدر یکی از جان‌باختگان هواپیمای اوکراینی سعی زیادی کرد تا با کمک برخی نهادهای بین‌المللی این بازی را معلق کند. قطعا دانی که بر دل این پدر نشسته، بسیار سنگین است و دولت برای تسلی خاطر او و همانندان او باید هر کاری که می‌تواند انجام دهد؛ اما اینکه این پدر، قدم در راهی بگذارد که هیچ نفعی به حال مردم عادی ندارد، نوعی نمک‌پاشیدن به زخم آنهاست. گرچه ممکن است او تصور کند مثلا درد حال دولتمردان ایران را می‌گیرد اما مستقیما پنجه در پنجه مردمی انداخته که خواسته کوچک‌کی مانند تماشای یک مسابقه فوتبال را دارند.

اصولا قابل فهم نیست که یک ایرانی به جنگ میلیون‌ها ایرانی بیاید؛ حتی اگر غصه‌ای داشته باشد که مقصرش حتما مردم نیستند. تحریم‌سازی، به همان اندازه که از آمریکا قبیح است، از هر فرد دیگری هم ناپذیرفتنی است. اشاعه رفتارهایی مانند این پدر، ممکن است دل ایزویسیون را خنک کند، اما قطعا هیچ ایرانی درگیر تحریم را به سمت لایک‌دادن ترغیب نمی‌کند.

نگاهی به چالش‌های موجود در برگزاری آزمون کنکور

پولی شدن کنکور عامل تکثرزدایی دانشجو

به باور یک متخصص حوزه آموزش و بر اساس پژوهش‌هایی که انجام داده، مؤسسات برند کنکور می‌توانند ششش تا هفت هزار رتبه داوطلب را جابه‌جا کنند که طبیعتا یک عده خاص امکان استفاده از این مؤسسات را دارند و معمولا در شهرستان‌های دورافتاده چنین منابعی وجود ندارد.

صفحه ۶

در گفت‌وگو با کارشناسان توقیف محموله نفتی ایران از سوی آمریکا و پاسخ این اقدام با توقیف ۲ نفتکش یونانی بررسی شد

چشم در مقابل چشم

واکنش نمایندگان به اقدام متقابل ایران علیه یونان

۳و۲

یک بام و دو هوای سیاست‌ها

بعد از افزایش قیمت مواد غذایی به بهانه مبارزه با قاچاق این بار تعرفه صادرات غذا حذف شد

۵

دایی – فردوسی پور قربانیان مشترک محبوبیت

عادل فردوسی‌پور، مجری شناخته‌شده دو دهه اخیر صداوسیما، بعد از مدت‌ها ممنوعیت در فضای رسانه‌ای، بالاخره سروکله‌اش پیدا شد و با گفت‌وگویی به نسبت متفاوت با علی دایی، به جمع هواداران‌ش در دنیای رسانه برگشت. او گفت‌وگویی مفصل با «شهریار» فوتبال ایران برای سایت اختصاصی‌اش تدارک دیده که بخش نخست این مصاحبه به مدت تقریبی ۳۰ دقیقه منتشر شده و بخش دومش باقی مانده است. حضور عادل فردوسی‌پور و علی دایی در یک قاب مشترک، از آن دست اتفاقاتی است که حال نه‌چندان خوب مخاطبان ورزشی را که احتمالا دل خوشی هم از تلویزیون ندارند، خوب می‌کند. این گفت‌وگو مدل همان مصاحبه‌های به نسبت خاص عادل است که هم‌زمان می‌تواند طرف مقابل را اسیر یک داستان حماسی کند و سپس او را تا مرز خنده پیش ببرد…

این گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

در سالروز پایان رسمی جنگ سرد، نافوس جنگ سرد تازه‌ای به صدا درآمده است

جهان در نقطه صفر

حمله روسیه به اوکراین با توجیه «جلوگیری از گسترش ناتو به شرق»، تنش میان این بزرگ‌ترین ائتلاف نظامی جهان و روسیه را بیش از گذشته به مرکز توجه تبدیل کرده و به همین دلیل سالگرد پایان رسمی جنگ سرد این بار مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است.

جنگ روسیه علیه اوکراین و سالگرد پایان رسمی جنگ سرد امسال تقارن جالبی داشتند؛ ۲۷ می ۲۰۲۲، بیست‌وپنجمین سالگرد امضای «سند بنیان‌گذاری» میان ایالات متحده و روسیه بود و در همین تاریخ جنگ اوکراین وارد چهارمین ماه خود شد. این جنگ در حالی زنگ خطر آغاز جنگ سردی دیگر میان شرق و غرب را به صدا درآورده که ۲۵ سال قبل خوش‌بینی زیادی درباره تنش‌زدایی میان روسیه و ناتو وجود داشت. اما آنچه مسلم است این است که صلح میان روسیه و غرب، همواره آرمانی دور از دسترس بوده است.

این گزارش را در صفحه ۴ بخوانید

یادداشت

متروپل، نتیجه شهرسازی رانتی!

بیروز حناچی شهردار سابق تهران

مخلص کلام «عبور از قانون، ایجاد رانت می‌کند و رانت به بحران ختم می‌شود» و البته درد وقتی بیشتر می‌شود که برخی افراد از قانون لازم‌الاجرا مستثنا هستند. این اتفاق ممکن است برای کسانی که سرمایه و ارتباطات بیشتری دارند، به‌راحتی رخ دهد؛ نمونه‌اش متروپل آبادان.

اگر از ارتفاع بالا به پروژه متروپل نگاه کنیم، متوجه می‌شویم بنایی با این حجم، در بافتی متراکم، در بین ساختمان‌های دوطبقه و در خیابان تنگ و شریان‌هایی با عرض محدود، بارگذاری شده است. همین تصویر به ما نشان می‌دهد کسی که مجوز چنین ساختمانی را گرفته، ارتباطاتی نامتعارف داشته که بقیه مالکان آن محدوده، از آن برخوردار نبوده‌اند. این عارضه شهرسازی رانتی است.

واقعیت این است که پیدایش احجام نامتجانس در شهرها، نتیجه وابستگی درآمد شهرداری‌ها به ساخت‌وساز بدون حساب‌وکتاب و کنترل و برنامه است؛ خصوصا اگر در ساخت و طراحی آنها، مقررات ملی دقیقا مورد توجه قرار نگرفته باشد و کنترل لازم در اجرای آن از سوی ناظران بی‌طرف و مسئول، انجام نشده باشد؛ پروژه‌هایی ناقص به جهت فنی ولی با ظاهر پرزرق‌وبرق که هر لحظه امکان بروز فاجعه در آنها وجود دارد. لازم به ذکر است که اصلا مخالف جذب سرمایه برای شکل‌گیری طرح‌های بزرگ در شهرها نیستم؛ اما این‌گونه برخورد که همه چارچوب‌های قانونی را نادیده گرفته و منجر به صدور مجوزهای خاص و مستلده‌ار از مسیرهای میان‌بر می‌شود، براددهنده همه سرمایه‌های اجتماعی، مادی، معنوی و فنی است.

شهرداری‌ها در ایران عموما از ضعف سیستم کنترل و نظارت

رنج می‌برند و این موضوع ارتباط مستقیمی با دخل‌وخرج شهرداری‌ها و عدم تطابق هزینه‌ها و درآمدها (کسری بودجه) دارد. نظام مدیریت شهری و شهرداری‌ها نیازمند کنترل دقیق درآمد و هزینه و ایجاد نظام خزانه واحد و انضباط مالی هستند؛ شاید اصلی‌ترین وظیفه شوراهای شهر در مقیاس محلی، شهرداران در مقیاس مدیریت و وزارت کشور در مقیاس حکمیت، همین است. بی‌توجهی به این امر مهم، به رانتی‌شدن شهرداری‌ها سرعت می‌بخشد؛ درست مانند دولت‌ها که کسری بودجه خود را با چاپ اسکناس جبران می‌کنند و توروم و گرانی از تبعات این اقدام است.

تأکید بر تأمین منابع مالی سالم و پایدار و کنترل جدی هزینه‌های جاری و غیرضروری شهر، برای تحقق تعادل بین درآمد و هزینه شهر ضروری است و این نکته ارتباط مستقیمی با شکل‌گیری کالبد شهر و ساخت احجام سنگین در مناطق پرتراکم و گران شهر دارد. نکته دیگر آنکه قطعا ساختمان متروپل برخلاف روح طرح جامع و تفصیلی مصوب شهر شکل گرفته است و بعید می‌دانم این ساختمان، مجوز کمیسیون ماده ۵ شهر آبادان را هم گرفته باشد. در واقع طرح‌های شهرسازی به دلیل توجه به ارتباط مستقیم جمعیت، فعالیت و فضا، به طور طبیعی اجازه چنین بارگذاری را در نقاط متراکم نمی‌دهد. این عدم صدور مجوز، دلایلش روشن است؛ در فیلم‌های پخش‌شده از ساختمان متروپل شاهدیم که خودروهای سنگین امداد‌رسان و آتش‌نشانی به‌سختی به ساختمان نزدیک می‌شوند و قدرت مانور آنها محدود است. همچنین در شرایط عادی شریان‌های شهری، کپسول‌های آتش‌نشانی را ندارند. به علاوه با توجه به سوابق مکاتبات موجود، علت بزرش، عدم رعایت مقررات ملی در اجرا و طراحی ساختمان بوده است. البته لازم به ذکر است که به‌کارگیری مجریان ذی‌صلاح در اجرا و کنترل پروژه‌هایی با این حجم، ضروری است که به نظر می‌رسد در ساخت متروپل آبادان

به این مهم توجه نشده است. گزارش‌های ناظر پروژه نیز حاوی نکات مهمی است. اطلاعات فنی نشان می‌دهد سازمان نظام مهندسی استان و وزارت راه و

^[1] مخلص کلام «عبور از قانون، ایجاد رانت می‌کند و رانت به بحران ختم می‌شود» و البته درد وقتی بیشتر می‌شود که برخی افراد از قانون لازم‌الاجرا مستثنا هستند

^[2] مخلص کلام «عبور از قانون، ایجاد رانت می‌کند و رانت به بحران ختم می‌شود» و البته درد وقتی بیشتر می‌شود که برخی افراد از قانون لازم‌الاجرا مستثنا هستند